

Tænk paa dit Hjem
og Ungdommens
Fremtid.

Læs dette og døm saa.

Bondepartiets Opraab.

Den 5. Maj 1846 dannedes det første danske Bondeparti under Navn af „Bondevennernes Selskab“ og med det Formaal at virke for „Bondestandens Frigørelse og ligeborgerlige Ret med de andre Samfundsklasser“.

Nu — omtrent 100 Aar efter — har Forholdene i Danmark udviklet sig saaledes, at Dannelsen af et nyt dansk Bondeparti med samme Formaal er absolut paakrævet.

I Henhold til Vedtagelsen paa Aarhusmødet den 10. December 1938, hvor 800 jyske Bønder opfordrede Landbrugets Repræsentanter paa Rigsdagen til, ligesom de selv havde gjort det, at frigøre sig for alle hidtidige skelsættende Partidannelser og medvirke til Dannelsen af et Bondeparti, har Mødeudvalget forhandlet med de Landbrugsrepræsentanter paa Rigsdagen, der har givet Tanken om et saadant Parti deres Tilslutning, og paa et Møde i Aalborg den 16. Januar 1939 er det vedtaget at proklamere Bondepartiet paa følgende

Grundlag:

1. Bondepartiets første Opgave er, uden Hensyn til Fortidens Partiskel, at genskabe og opretholde Landbrugets Ligestilling med Landets andre Erhverv, i Erkendelsen af, at alle Erhvervsgrene bør have denne samfundsmæssige Ret, og at alene gennem Genskabelsen af Landbrugets Rentabilitet kan Arbejdsløsheden væsentlig nedbringes.
2. I national Henseende vil Bondepartiet værne om Flag og Sprog og om Kristendom i Hjem, Skole og Kirke.
3. Socialt vil Bondepartiets Stilling altid være bestemt af den danske Bondes naturlige Indstilling: At Pligt og Ret maa være to Sider af den samme Sag.

Som foreløbigt **Arbejdsprogram** opstilles følgende Punkter:

1. Genindførelse af Eksporterhvervenes Ejendoms- og Dispositionsret over den udenlandske Valuta, som hjemføres for dansk Produktion og Arbejde.
2. Ligestilling for Erhvervene i Henseende til Indtægts- og Skatteforhold, saaledes at den nugældende uretfærdige Mindreindtjening og Merbeskatning for Landbrugets Udøvere bringes til Ophør, og Ret for Landbruget til at udnytte sine naturlige Eksportmuligheder.
3. Indførelse af et saadant Penge-, Rente- og Skattesystem, at den nuværende Udbytning af Arbejde og Produktion gennem Stats- og Kapitalmagt umuliggøres.
4. Ændring af det økonomiske og moralsk ødelæggende Understøttelsessystem, saaledes at produktivt Arbejde træder i Stedet for Understøttelse, bl. a. derved, at Landbrugserhvervet sættes i Stand til at betale sine Arbejdere en tilsvarende Løn som i andre Erhverv.

Iøvrigt tilsiger vi Landbrugets Organisationer og Produktionsforeninger det nøjest mulige Samarbejde med det Formaal for Øje at genskabe og opretholde Landbrugets økonomiske Ligestilling med de andre Erhverv, og vi rækker Haanden ud til alle Enkeltpersoner, Organisationer og Partier, der vil samarbejde med os i de Formaal, vi har sat os, og som er enige med os i en eventuel Anvendelse af Landbrugets Produktion til Opnaaelse af disse Maal. Men vi er lige saa rede til Kamp mod alle, der skjult eller aabent vil søge at forhindre os i at naa disse Maal.

Vi opfordrer alle, der direkte eller indirekte er henvist til at leve af den danske Jords Udbytte, til at tilslutte sig Bondepartiet for at skabe Samling om Partiets samfundsmæssige og nationale Opgave, og vi paapeger overfor andre, der mener at have modsatte Interesser, at med vort Lands hele økonomiske Opbygning vil den Politik, der tager rimeligt Hensyn til det bærende Erhvervs Tarv, ogsaa være den eneste rette Samfundspolitik.

Aalborg, den 16. Januar 1939.

P. Pinstrup. Vald. Thomsen.

Til Det frie Folkepartis Tillidsmænd og Venner.

Som det sikkert vil være Dem alle bekendt, affholdtes der den 10. December f. A. et af 800 jyske Landmænd besøgt Møde i Aarhus, hvorfra der rettedes en indtrængende Opfordring til Rigsdagens Landbrugsrepræsentanter om at danne et Bondeparti.

Vi Rigsdagsmænd i D. f. F. svarede bl. a., at vi uden Hensyn til, at vi mener at have tjent det arbejdende Landbrugs Sag, dog anser det for vor Pligt at sætte Landbrugets politiske Samling over Partiinteresser, og at vi vilde være villige til en Forhandling om Dannelse af et Bondeparti.

Dette Svar fik ved vort Partis Landsmøde i Fredericia den 19. December enstemmig Tilslutning, og Mødet gav Gruppen Bemyndigelse til at træde i Forhandling med det nordjyske Udvalg, samt opfordrede Partiets Organisationer og Vælgerforeninger til i givet Fald at stille sig til Raadighed for Bondepartiet.

Bondepartiet er nu en Kendsgerning, og jeg benytter Lejligheden til paa Det frie Folkepartis Vegne at takke alle, der i de forløbne Aar har støttet Partiet, og jeg vil, ikke alene for Landbrugets, men for hele Landets Skyld haabe, at det Arbejde, der nu gennem Bondepartiet videreføres, maa blive Indledningen til den afgørende Kamp og til den endelige Sejr for vore Tanker.

p. f. Rigsdagen, 20. Jan. 1939.

Vald. Thomsen.

En Erklæring fra Folketingsmand Sv. Nielsen.

Folketingsmand Svend Nielsen tilstillede i Anledning af, at han udtraadte af Rigsdagen, Ritzaus Bureau følgende Begrundelse herfor:

Gennem mange Aars Rigsdagsarbejde har jeg Gang paa Gang haft Lejlighed til at se, at Bønderne ingen betydende Indflydelse har paa Lovgivningen, saa længe de staar delt i en 5-6 forskellige Partier, som i Almindelighed modarbejder hinanden. En saadan Tilstand er en Ulykke for dansk Landbrug, og det kan kun ændres, hvis Bønderne samles i et enigt, stærkt og forhandlingsdygtigt Bondeparti, som vil arbejde i god Forstaaelse med Landbrugets Andelssammenslutninger.

Det er min Overbevisning, at en saadan Samling er nødvendig, for at Bønderne kan naa frem til Ligeret og Ligestilling med andre Erhverv i vort Land, og derfor vil jeg tilraade Bønderne at samles om Bondepartiet.

Men da jeg er opstillet af Venstres Organisation i Grenaa-Kredsen under en Forudsætning, som er uforenelig med Tilslutning til Bondepartiet, har jeg anset det for rigtigst, at jeg gaar ud af Folketinget.

Svend Nielsen.

Vort Partis Arbejde.

Navnet Bondepartiet

dækker over en Samfundspolitik saa godt som noget andet Partinavn, idet Bonden saavel folkeligt som økonomisk er vort Lands Rygrad. Der findes Bondepartier i adskillige andre Lande, bl. a. Norge, Finland og Sverrig. I Sverrig er der Arbejder- og Bonderegering, ligeledes i Finland. Det svenske Bondeparti er vokset op i Løbet af faa Aar og har fuldkommen overfløjet det forhenværende liberale Parti. Formanden for det svenske Bondeparti, Landbrugsminister Axel Pehrson, blev for 1 Aars Tid siden hjulpet af de fire gamle Partier er kommet ind i en Planøkonomi, som ganske umuliggør fri Prisdannelse.

Politik før, og Politik nu.

Medens Landbruget fra Krisen omkring 1890 og indtil 1929 var interesseret i en fri Prisdannelse, er Forholdet blevet anderledes nu, hvor man ved gensidig Hjælp af de fire gamle Partier er kommet ind i en Planøkonomi, som ganske umuliggør fri Prisdannelse.

Begyndelsen blev gjort ved »Den ærlige Krone» 1924—25.

Den første Lov blev vedtaget i December 1924. Kronen laa da paa en Guldkurs af 58. Loven gik ud paa at hæve den til 70, men den steg selvstændigt hurtigere, og i December 1925 havde den naaet 88 $\frac{1}{4}$; ikke desto mindre vedtog man i December 1925 at sætte en ny Planke under Kronen ved en ny Lov, som førte Kronen i pari i Løbet af faa Maaneder.

Den første Lov blev vedtaget af Socialdemokrater, Radikale og Venstre, den sidste af alle 4 Partier undertaget Venstremændene: Pinstrup, Svend Nielsen, Himmelstrup, Axel Jensen, C. O. Pedersen og Nørskov og en stor Del af de Radikale, bl. a. Rode.

Forud for 1924-Loven skrev Venstres senere Undervisningsminister, Byskov, i sin Propagandapjece »En ærlig Krone» følgende:

»Naturligvis vil det komme til at gaa ud over nogle, mens andre vil tjene derved. Der er Folk, der har Fordel af den nuværende Tingenes Tilstand, og den Fordel maa de opgive. Der er for det første Landmændene. Man har hørt sige, at de slet ikke kunde taale, at Indtægterne pludselig faldt med en Trediedel; hele vort Landbrug vilde være ødelagt med det samme. Dette lyder usægteligt afskrækkende, men det vil nu heller ikke gaa saa galt. Hvis det virkelig var saaledes, hvis vort Landbrug kun

kan bestaa paa den Betingelse, at vi kører med usærlige Penge, saa skal man lade være med at kalde det vort bærende Erhverv.«

»Det siges saa, at Indtægterne øjeblikkelig vil gaa ned, mens Udgifterne ikke vil falde straks, og dette er ogsaa nok rigtigt. Skat og Arbejdsløn vil ikke falde med det samme. De meget forældede Landmænd vil faa Vanskeligheden med den højere Renteudgift, og de Landmænd, der har købt til Krigspriser, vil ikke kunne klare sig.«

»Gaar der nogle Hundrede Handlende og Landmænd fallit, kan det være trist, selv om det for Samfundet i det hele er godt, at de gaar.«

Man vidste altsaa forud, hvad der vilde ske.

Under Behandlingen af Lov Nr. 2 i 1925 gik særlig en radikal Fløj ind for, at Kronen skulde stabiliseres under Pari, men heroverfor udtalte Neergaard: »Jeg kan paa mit Partis Vegne udtale, at vi ikke er neutrale i denne Sag, og at vi ikke har Brug for de radikales Kommissionsbetænkning, thi det har altid staaet os klart, og staar os endnu klart, at Nedsænkning maa være udelukket. Danmark træder ved en Kronenedsækning saa at sige ind i Staternes anden Række.«

Kræcket paa New Yorkerbørsen i 1929 blev Indledningen til den internationale økonomiske Depression, og da enedes de fire gamle Partier efter Venstres Forslag om i 1931—32 at gennemføre

Loven om Valutacentralen

(se Den nye Tid 1937, S. 159—167, 1938, S. 82). Vi saa, at Venstres Presse trods Venstres Barn, Valutacentralen, blev ved at raabe paa Frihandel og Liberalisme, samtidigt med, at Dr. Krag gentagne Gange anbefalede Venstre at stemme for Valutalovens Forlængelse. Da over 700 Mejerier og 34 Slagterier var enedes om at gennemføre Valutaaktionen i 1935, vedtog Regeringspartierne og de Konservative et Provisorium af 11. Sept. 1935, der forbed Landbruget at hævde sin Ret. Venstre protesterede ikke, og Dr. Krag betegnede Valutaaktionen som en Udfordring imod Samfundet.

Resultatet af denne Udvikling

blev, at Byernes Befolkning oplevede en ny Højkonjunktur, erkendt gennem flere offentlige Udtalelser af en Række Borgmestre og Byrådsmedlemmer, medens Landbruget, hvis Indtægter blev bestemt af Udlandets Dumpingspriser, gik ind i en lang Periode af Fattigdom og Underskud.

Byernes Befolkning

fik Monopoler under Planøkonomien,

Arbejderne

som før havde kæmpet sig frem gennem deres Organisationer til bedre Arbejdsvilkkaar, fik nu Lovgivningen til at træde ind, naar de ikke kunde faa deres Krav gennemført (Slagterikonflikten, D. n. T. 1938, Side 93).

Embedsmændene

forlangte i Samlingen 1936—37 11 Mill. Kr. i Lønstillæg udover hvad Tjenestemandsløven betingede

— de fik 6½ Mill. I næste Samling — efter at Tjenestemandsløven, grundet paa Prisstigningen, gav Lovhjemmel for de 6½ Mill. — forlangte de 16 Mill., og denne Gang fik de 11 Mill. Kr., De Konservative bød 13.

Ved Behandlingen af dette Forslag udtalte Venstres Ordfører Søren P. Larsen (Sp. 3391):

»Ud fra den Betragtning, at vi har en stabil og arbejdsduelig Embedsmands- og Tjenestemandstand, som gør sit Arbejde paa hver sin Post efter bedste Evne, ønsker vi ikke, at disse Mennesker i det kommende Aar skal hemmes i deres Arbejdsydelse af Frygten for det daglige Udkomme. — Vi vil ikke modsætte os, at der gennemføres en Hjælp paa dette Omraade.«

Kun vort Parti stemte herimod.

Industrien

er sikret Monopol paa Afsetning af de fleste af sine Varer paa Hjemmemarkedet, og dermed sikret Bestemmelsesret over Priserne. Desuden er der bevilget Industrien 70 Mill. Kr. til Eksportkreditler, 4 Mill. Kr. som Garantikapital for Laan, og 2 Mill. Kr. som direkte Laan (D. n. T. 1938, Side 101—02, Fremme af —).

For 1936 havde Industrien en Nettofortjeneste paa 15,8 pCt. af hele Aktiekapitalen (Landbruget da 4,4 pCt.). Vi kan nævne: De danske Bomuldsspindrier 15 pCt. i Udbytte, 35 pCt. i Bonus + en Friaktie = 150 pCt., Nordisk Fjerfabrik og Galochefabrikken i Køge gav 50 pCt. i Overskud, Aarhus Oliemølle gav 46 pCt., og flere andre gav lignende Udbytte.

Af Tantiemer kan vi nævne, at Dir. Chr. H. Olesen i de monopoliserede Spritfabriker fik 56,400 Kr. foruden sin Løn. Der er altsaa ingen Smalhans i Industrien.

Importørerne,

der har Monopol paa den Valuta, som Landbruget har Pligt til at aflevere, har tjent tilsvarende for sit Vedkommende. Vi kan nævne, at da Svedsker kom paa Friliste, faldt de øjeblikkeligt fra 1,60 Kr. til 70 Øre pr. kg, Rosiner faldt fra 1,40 til 70 Øre, tørrede Frugter faldt ligeledes med ca. 50 pCt., men dette var i Tilfælde, hvor der blev helt fri Konkurrence (samlet Mængde af hele Importen ca. 40 pCt.). Vi saa, at da der blev bevilget nogle Tusinde Kr. mere til Import af Biler og Konkurrencen blev haardere, faldt de førende Mærker med 750 Kr. pr. Stk. Den socialdemokratiske Nationaløkonom, Niels Lindberg, indrømmer åbenbart, at Eksportørhævene har faaet 10 pCt. for lidt for den afleverede Valuta.

Landbruget

har man forbudt at benytte sine egne Valutaattester, som Importørerne skal have, og man forbyder Landbruget at afsætte Varer til Udlandet, hvis der til Gengæld skal indføres Varer, der konkurrerer med Industrien. Derfor har Landbruget kun haft en Gennemsnitsforrentning de sidste 10 Aar paa ca. 2½ pCt. og har i Nedgangsarene maattet optage en Gæld paa over 1 Milliard Kroner (1,093 Milliarder) (D. n. T. 1938, 104—105). Derfor har den danske Husmand i den Tid, Stauning har haft Regeringen,

i Gennemsnit kun haft 1173 Kr. (Bordings eget Tal) til Betaling af Husleje, Kost og Arbejdsvederlag til sig selv og sin Familie aarligt, og Gaardmanden (10—50 ha) har haft 965 Kr.; sammenligner man Lønningen til en 20-aarig ugift Karl med en aarlig Løn af 900 Kr. + 550 beregnet for Kost og Logi, kommer man til det Resultat, at Husmanden har haft 80 pCt., og Gaardmanden 60 pCt. af, hvad de har betalt i Løn til en ugift Karl paa 20 Aar.

Industri kontra Landbrug.

Det siger sig selv, at Modsætningsforholdene under en saadan Planøkonomi først og fremmest maa komme til at ligge mellem Industri og Landbrug. Landbruget kan ikke komme af med sin Produktion, fordi der skal tages Hensyn til Industrien. Udtalelser fra Formanden for Arbejdernes Erhvervsraad, Landstingsmand P. Christensen, »Tidsskrift for Industri, og Formanden for Industriraadet klarer dette (D. n. T. 1939, Side 1—2). Der er for indeværende Aars første Kvarthal med Tyskland afsluttet Handelsaftale til et Beløb af 88 Mill. Kr. mod 79 sidste Aar, hvilket skulde synes en Stigning, men naar man maa beregne et Kursfald paa den danske Krone paa 6 pCt., og medregne vor Eksport til det gamle Østrig og Sudeterlandet, bliver det sikkert i bedste Tilfælde status quo.

Det værste Dobbeltspil udføres af Venstres Høvdning, Madsen-Mygdal, der som Formand for Østasiatisk Plantagekompagnis Bestyrelse udtaler til danske Bønder, at der intet Modsætningsforhold er mellem Industri og Landbrug, men Sandheden er dog, at Margarinefabrikkernes og Smørproducenternes Interesser kan ikke forenes i vore Dage.

Regeringens Beskæftigelsespolitik.

Socialministeren, Hartvig Frisch m. fl. har gentagne Gange udtalt, at hvis Arbejdsløshedshæren skal formindskes, da kan det kun ske ved yderligere Udvidelse af Industriproduktionen. Dette er et umaadeligt Fejlsyn. Knud Korst har forlængst beregnet det Antal Medhjælpere, som Landbruget har afskediget paa Grund af den daarlige Økonomi, til 40—50,000, og Stauning erkendte dette i sin Kongrestale; hertil maa lægges de Haandværkere, der direkte og indirekte bliver beskæftiget ved Nyanskaffelser og Reparationer ved et købedygtigt Landbrug, og tilsammen vil Merbeskæftigelsen afgjort komme til at ligge mellem 75—100,000, — et Tal, som Industrien slet ikke vil være i Stand til at beskæftige. Derfor er Regeringens Beskæftigelsespolitik fuldkommen forfejlet, og de over 100,000 konstant arbejdsløse blevet en Skandale for vort Land.

De Love, man har gennemført til Hjælp for Afskaffelsen af Arbejdsløsheden, Boligbyggeri og forskellige mindre Love (D. n. T. Side 96—99, 1938), har ikke kunnet løse Spørgsmaalet effektivt, men har kun kunnet lappe lidt hist og her.

Skatterne.

For Landbruget har særligt Ejendomsskatterne Interesse, idet Indtægtskatterne næppe man været af større Omfang. Landbrugets Ejendomsskatter er steget fra ca. 20 Mill. Kr. før Krigen til ca. 74 Mill.

og vil foreløbig stige. Vort Parti har fremsat Forslag om disses Nedsættelse — et Forslag, der støttes af Konservative og Venstre, men da Venstre havde Magten sidst, 1926—29, gjorde man ikke andet end at fremsætte Forslag om at sætte Loft over Amtsstueskatterne, et Forslag, som man behandlede i 4 Maanedere uden at gennemføre, skønt man havde Magten dertil. Vedrørende den alm. Skattestigning (se D. n. T. 1939, Side 3—4—5).

Renter.

Ligesom Industri og Storhandel har sit Monopol under den nuværende Planøkonomi, saaledes har ogsaa Kapitalen her hjemme sit Monopol. Med Valutaloven af 1931 forbad man al Udførsel af Penge fra Danmark, og dermed lukkede man fuldkomment af for det danske Pengemarked. Renten har derfor været relativ høj. Der har været for lidt Kapital, og Industrien og Storhandelen har kunnet betale en meget høj Rente. Regeringen, som lovede en lavere Rente fra Valg til Valg, gennemførte en Diskontoforhøjelse paa $\frac{1}{2}$ pCt. umiddelbart efter den havde faaet den politiske Magt, og desforuden saadanne »Tekniske Foranstaltninger«, at Renten faktisk steg 0,8 pCt. Det nøje Samarbejde, som man paa alle økonomiske Omraader kan paavise mellem Arbejder og Kapital, giver sig derfor ogsaa her et stærkt Udslag. Vi har set, at man har fremsat Forslag om Konvertering m. m. uden at kunne blive enige herom. Vi har set en Række Forslag om Rentetilskud, bl. a. det Forslag, der sidst er fremsat om Rentetilskud for en Del af Gælden (D. n. T. 1938, S. 62), men det eneste virkelige Rigsdagsforslag om Rentesenkning er det Forslag, vi har fremsat om en Tvangskonvertering af Kreditforenings- og Hypotheklaan over til Parilaan med henholdsvis 3 og $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente (D. n. T. 1937, S. 28).

Rente-, Valuta og Skattespørgsmaalet er saa afgjort de vigtigste økonomiske Spørgsmaal, naar Talen er om en erhvervsmæssig Ligestilling for Landbruget.

Landbrugets Ordninger.

Den Svinereguleringslov, der blev Resultatet af Forhandlingerne i Landbrugsraadet, har vi ikke stemt for (D. n. T. 1938, S. 24); den har ikke givet Husmændene det, man lovede, idet meget faa Husmænd har faaet flere Kort, og foreløbig ingen Kornpulje; for Husmændene i Almindelighed blev den nye Svinelov ingen Gavn, og for de større Brugere betød den slet og ret et Ran.

Kornloven, som var kombineret med Svine-reguleringsloven (D. n. T. 1938, S. 84), viste sig ikke at kunne sikre de stipulerede Priser. De Konservative fremsatte ved sidste Behandling Forslag om at forhøje de stipulerede Priser med 2 Kr. pr. Tønde; dette tilsluttede baade Venstre og vi, men da vi foreslog effektive Foranstaltninger for at gøre de stipulerede Priser gældende, vilde de Konservative ikke stemme herfor, hvorimod Venstre stemte for det. De Konservatives Stilling var derfor Bluff fra Ende til anden.

Kødløven er forlænget med nogen Ændring fra Aar til Aar. Vi har forsøgt at faa den gjort mere

effektiv ved i Loven at indføre en mindste Destruktionspris paa 40 Øre pr. kg sl. Vægt, og vi har foreslaaet at ændre Kødudvalgets Sammensætning, saa Landbrugets Salgsorganisationer fik Flertallet, men alt dette gik de andre Partier imod.

Smørloven, der nu gælder, gaar ud paa at sikre en Hjemmemarkedspris paa 2,60 Kr. pr. kg; ingen fra Oppositionen har stemt for den, selv om den ikke kan frakendes en vis Værdi. Efter at Mejeriernes Fællesorganisation havde fremsat deres enstemmige Krav om en Smørordning, afskrev vi Kravet i Lovforslagsform og fremsatte det til Afstemning i Folketinget; end ikke Venstre vilde stemme herfor. Vi ser altsaa, hvorledes Venstres Kærlighed til Landbruget udarter sig.

Partierne Stilling til Landbruget.

De to Regeringspartier har gennem nu snart 10 Aar vist, at de er de værste Bondeplagere, der nogen Sinde har haft Magten i vort Land. Vor største Interesse er derfor sammenfaldende med det, den øvrige Opposition hævder, snarest muligt at faa denne Regering bragt til Fald, men dette gives os ingen Garantier for, at en anden Regering, evt. bestaaende af Venstre og Konservative, vilde skabe bedre Forhold for Landbruget. De Konservative er jo enige med Regeringspartierne om Byerhvervenes Monopolisering. Det eneste, vi har set af Gestus overfor Landbruget, har været Kravet om Ejendomsskatternes Nedsættelse og en højere Kornpris, men vi saa, hvor megen Vægt dette sidste havde, da de Konservative ikke vilde stemme for Forslag, der kunde gøre Kornlovens Priser effektive.

Paa Venstre kan vi jo langt fra stole; det var Venstremanden Byskov, der var »Den ærlige Krone«s Fader, og Venstre stemte for begge Lovene. Det var Venstremanden Madsen Mygdal, der var Valutalovens Fader, og Venstre stemte for denne Lov, lige til vort Parti blev dannet i 1934. I Rentespørgsmaalene har vi Gang paa Gang set, at Venstre har arbejdet for Kapitalen, imod Landbruget, saaledes ved Gældsaneringsloven, hvor de fik børsnoterede Statsobligationer i Stedet for Parilaan og søgte at faa Renten forhøjet m. m. (D. n. T. 1938, S. 89). Vi saa ligeledes, at det var Venstre, der fik Grundforbedringsloven lavet om, saa Laanene gik over fra at være Parilaan til ogsaa at være børsnoterede, kursbestemte Laan, ved hvilken Lejlighed Svend Nielsen kom med sin drastiske Udtalelse om de faa saunde Venner paa Rigsdagen.

Da Venstre imidlertid nu lige før Valget forsøger at bortforklare deres Andel i Statsobligationernes Indførelse, maa vi fremføre vore skriftlige Beviser.

Ved første Behandling udtalte *Brorsen* som Venstres Ordfører (Sp. 2298):

»Naar Gældsforholdet er ordnet ved Udvalgets Mellemkomst mellem Debitor og Kreditor, mener vi, det simpelieste og bedste vilde være, at Kreditorerne faar udleveret 4 pCt.s Statsobligationer, og saa kunde man forhandle, om der ikke i visse Tilfælde kunde gives 4½ pCt., naar Obligationerne bliver lagt i Depot og gaar ud af Markedet, og saa kunde Skyldneren udstede et Pantebrev til Staten paa dette Laanebeløb. Laanet skulde være afdragsfrit de første Aar. Som sagt skulde der i de første Par Aar svares en Rente paa 3 pCt.«

— altsaa her er baade Statslaan og de 3 pCt. medtaget.

I Udvalgets Betænkning staar ordret:

»Da imidlertid bl. a. Venstre har udtalt sig saa stærkt imod Optagelse af et obligatorisk Statslaan, har Flertallet, for at aabne Mulighed for Venstres Tilslutning til Lovforslaget, stillet Ændringsforslagene under Nr. 3—19, der imødekommer Venstres Krav om at udlese en Del af Landbrugets Kreditorer ved som Betaling for deres Gæld at udlevere dem Statsobligationer.«

Der staar i § 20 i Venstres Ændringsforslag til Gældsaneringslovforslaget følgende:

»Laanet udbetales til Kreditorerne i Henhold til Gældsudvalgets Indstilling og gennem dette i 4 pCt.s rentebærende Statsobligationer.«

Brorsen udtalte i sin Redegørelse herfor:

»I Forslaget findes der saa den Bestemmelse, som nu ogsaa Regeringspartierne har optaget, at Laanet udbetales til Kreditorerne i 4 pCt.s rentebærende Statsobligationer.«

Det vil derfor være vanskeligt for Venstre at bortforklare.

Vi naar til det Resultat, at vi som danske Bønder ikke tror paa andre end os selv, og at vi kun har det at gøre: at skabe en stærk politisk Bondeblok i fuld Kontakt med den faglige Front.

Embedsmænd kontra Landbrug.

I Aaret 1938 havde vi Sandflugtskatastrofen og Mund- og Klovsvygen; samtlige 4 Partier gik imod vort Forslag om fuld Dækning for Sandflugten og vort Forslag om en rimelig Erstatning for Mund- og Klovsvygen. Vi fik knap 1 Mill. Kr. til Dækning af Sandflugten og 4—6 Mill. Kr. til Dækning af Mund- og Klovsvygen, altsaa i alt mindre end 7 Mill. Kr. til Landets bærende Erhverv, til Imodegaelse af 2 store økonomiske Katastrofer i et Aar, men samtidig fik de pensionsberettigede og i Forvejen velledede Embedsmænd et Løntillæg paa 11 Mill. Kr. I Sandhed er smukt Billede paa økonomisk Ligeret, men et træffende Billede paa Landbrugets politiske Afmagt. Paany er Embedsmændene bevilget 17½ Million Kr.

Vort Partis Indsats.

Vort Parti har altid anset det for sin vigtigste Opgave i økonomisk Henseende at arbejde for Landbrugets Ligeret, og det er lykkedes i ikke saa faa Tilfælde at faa Indflydelse paa Lovenes Udformning. Vi fik saaledes et Forslag om Forlængelse af Pantefristen for Høstpantebreve gennemført, idet det saare sjældne skete, at Regeringen optog vort Forslag. Venstre vilde forsøge paa at forplumre dette Resultat for os ved at forlange en yderligere Udsættelse, som vi tog, da det viste sig, den var gennemførlig.

Vi har to Gange fremsat Forslag om en Ændring af Snekastningsloven, idet vi har arbejdet for at faa Hoveripligten afskaffet. Det lykkedes ikke helt i den nu gennemførte Lov, men vor Repræsentant i Udvalget vedrørende Loven fik dog væsentlige Forbedringer indført. Loven blev ikke, som vi ønskede, og vi stemte ikke for den, men den betegner en væsentlig Forbedring i Forhold til den hidtidige Ordning.

I Loven om Høstpantebrevne fik vi først indført Kontrol med Priser og Renter, senere indført Bestemmelse om, at Sognefogderne kan gøre Udlæg, og endelig Bestemmelse om, at Sognefogderne skal gøre Udlæg samt mundtlig Tilsagn om, at Købmandsorganisationerne vilde søge at undgå Sagførersalererne ved at gaa direkte til Sognefogden med Anmodninger om Udlæg.

Vedrørende Statshusmændenes Rentebetaling rejste vort Parti Kravet om en Ændring i den konjunkturbestemte Rente allerede i forrige Samling. Ministeren svarede, at han ikke kunde svare paa, om dette var muligt straks, men i næste Samling blev det Lov.

Vi fik 35 pCt. Beviserne lagt ind under Hensandslovens § 1 sammen med Moratoriebetøbene fra Akkordlovene, saaledes at disse ikke skal betales før 11. Juni 1939.

Det var vort Parti, der rejste Skudshalegangen paa Rigsdagen og dermed slog det afgørende Slag for denne Sejr.

Vi har fremsat Forslag om en Forlængelse af Lov om Udsættelse af Tvangsauktioner og Fredlysning under Mund- og Klov-sygeangrebene, men begge blev afvist; kort sagt, vi har til enhver Tid søgt at værne de Landbrugshjem, der uden egen Skyld er i Fare for Tvangsauktion, og mange Gange er det lykkedes for os.

Vi fik indført Ændringer i Gældssaneringsloven, i Luftforsvarsloven, i Loven om Handel med Foderstoffer m. m. Hertil kan føjes vort i Efteraaret 1935 fremførte Forslag om at ophæve vore Rentebetalinger i Guld paa en Række udenlandske Laan (*Guld-klausulerne*). Forslaget afvistes af Regeringen; vi genoptog det i 1936, og i 1937 blev et tilsvarende Forslag Lov. I denne Forbindelse kan vi ogsaa minde om vore gentagne Opfordringer til Regeringen om at aabne Adgang for private til at optage billige Laan paa det svenske Marked. Herved vilde hele Renteniveauet i Danmark sænkes. Derimod har vi konsekvent bekæmpet alle udenlandske Statslaan, naar det ikke drejede sig om Konvertering af ældre og dyrere Laan. Nutidens Byrder skal ikke væltes over paa Efterslægten. — Taget som en Helhed har vort Parti haft en ikke ringe Indflydelse paa de vedtagne Landbrugslove, men selvsagt ikke en saadan Indflydelse, at de derigennem har ændret deres Karakter, særligt da den øvrige Opposition sjældent har villet støtte os.

I Overensstemmelse med den nyere Tids Ernæringslære har vi arbejdet for større Anvendelse af vitaminrige Fødemidler, Smør, Ost, Æg m. m. i Stedet for vitaminfattige Industriprodukter som Margarine og andre Surrogater. Vi har fremsat positive Forslag om Valgret for samtlige licensbetalende Radiolyttere, saaledes at disse vælger Radioraadets Flertal, og vi har forlængst gjort os til Talsmænd for, at de grønlandske Forhold ændres i Overensstemmelse med Nutidens Krav.

Forfatningen.

Mens man baade i Venstre og i de Konservatives Lejr har været ude i indbyrdes store Pressefejder om Forfatningen, har vi i dette Spørgsmaal staaet fast fra første Færd; vi har sagt, at vi ikke ønskede

at holde paa Landstinget, og at vi langt vilde foretrække et rent Etkammer; denne vor Stilling har vi fastholdt.

Vald. Thomsen har siddet i Grundlovsudvalget og ført Forhandlingerne for os; man har ikke villet høre os undtagen i et enkelt Spørgsmaal, og derfor kan vi ikke medvirke til Forfatningsændringens Gennemførelse.

Vi har ment, at følgende Ændringer maatte medtages:

Mandatfordelingen har vi ønsket ændret, saa København ikke fik den foreslaede Fordel.

Vi har forlangt Forholdstalsvalgmaaden sikret i Grundloven (Venstre vil jo have Enkeltmandskredse).

Vi har ønsket indført i Loven, at Rigsdagsmænd ikke maa lønnes for politiske Hverv udover ved Dagpenge, og at man ikke kan sætte Privatfolk til paa Statens Vegne at administrere Forretninger, hvori de selv er interesserede (Eksportsagen).

Vi har forlangt Retsplejen adskilt fra og Anklagemyndigheden gjort uafhængig af Forvaltningen (for at undgaa Regeringens Misbrug af Retsapparatet).

Vi har forlangt visse Bestemmelser vedrørende Opløsning af Foreninger slettet.

Vi har forlangt, at en Trediedel i Stedet for to Femtedele af Rigsdagens Medlemmer skal kunne forlange Folkeafstemning, samt Bestemmelser indført om, at 5 pCt. (i Stedet for 15 pCt.) af Vælgerne skal kunne forlange Folkeafstemning. Vi rejste ogsaa Kravet om, at Kongen skulde have Ret til at begære en Lov prøvet ved Folkeafstemning, inden Kongens Underskrift blev givet.

Endelig har vi forredt den Bestemmelse indsat, at Ministrene kan tiltales ved Rigsretten enten af Kongen eller af en Trediedel af Folketingets Medlemmer.

Flertallet af disse Krav gaar ud paa renere Linjer i offentlig Administration, og da de alle er afvist, ønsker vi ikke at medvirke ved Grundlovsforslagets Gennemførelse.

Det kirkelige Spørgsmaal.

Ud over de her nævnte Spørgsmaal er der Grundlovens nye Affattelse om, at Kirkens indre Forhold kun kan ændres efter Forhandling med Biskopperne; vi har ønsket en saadan Formulering, at Ændring af Kirkens indre Forhold kun kan ske med Tilslutning af Landets Biskopper og Repræsentanter for Menighedsraadene, en Formulering, som fik Tilslutning fra Professor J. Oscar Andersen og Carlsen-Skjødt, der begge udtalte, at det var den eneste Udformning, som var tilfredsstillende, og det er i Overensstemmelse med den Hovedretningslinje, vi altid har anlagt: at den danske Folkekirkelig bevares paa den evangelisk-lutherske Bekendelses Grund, og at Menigheden bliver sig sit Ansvar bevidst.

Vi har stemt imod den nye Skoleordning paa Grund af dens økonomiske Konsekvenser; vi har stemt imod Svangerskabsloven og imod en Ændring af Helligdagsloven paa Grund af de umoralske Virkninger af disse.

Udenrigspolitik.

Allerede i Efteraaret 1935 markerede vi et Standpunkt, der pegede væk fra den hidtidige Folke-

forbundspolitik, idet Gruppens 5 Mand ene af alle stemte imod at give Regeringen Fuldmagt til at iværksætte Sanktioner mod Italien. Udviklingen gav os her Medhold; Sanktionspolitikken faldt magtesløs til Jorden.

Da det heraf blev klart, hvilke Færer for en absolut ligelig Neutralitet vort Medlemsskab af Folkeforbundet kan rumme, har vi siden foreslaaet at skride til en Udmeldelse af Forbundet, der som bekendt mere og mere er blevet en Repræsentation for en enkelt Gruppe af Magter.

Gentagne Gange har vi med stor Styrke ladet vor Røst høre i Anledning af de talrige Presseangreb paa det ny Tyskland. Vi vil en ligelig Neutralitet, ikke blot i Ord, men ogsaa i Optraeden og Handling.

Kort sagt: Vi har søgt i alle Spørgsmaal at holde os i nøje Kontakt med den danske Bondes hele Mentalitet, hvad enten det har drejet sig om økonomiske, sociale, nationale eller kirkelige Spørgsmaal.

Hvad blev Resultatet

af den Politik, der er ført siden Valget i 1935? Ja, vi kan godt tage hele Perioden lige siden 1924, idet de sidste 15 Aar viser en stadig nedadgaaende Linje for Landbruget, hvilket med andre Ord vil sige, at hvad enten det var Venstre og Konservative, eller det var Socialdemokrater og Radikale, der var ved Magten, saa gik det økonomisk set tilbage for Bonden og for alle, som staar og falder med Bondens Købekraft.

Resultatet for Landbruget blev en Føringelse paa 2 à 3 Tusinde Millioner Kr., og denne Tendens vil opretholdes, saa længe Indtægtsfordelingen er som nu, 440 Millioner til Landbruget og 4500 Millioner til de øvrige Erhverv.

Hvem har Ansvaret for den økonomiske Mishandling, som disse Tal viser, at Landbruget er ude for?

Regeringen har Hovedansvaret, men de store Oppositionspartier maa dele Ansvaret med den, fordi der er de Foranstaltninger, der er den egentlige Aarsag til de haabløse Tilstande: Kronens Pariføring i 1925 og Valutacentralsystemet i 1932, var Enighed mellem de fire store Partier.

Endnu den Dag i Dag er der mellem de fire gamle Partier, stort set, Enighed om Principperne for den økonomiske Politik, der ligger til Grund for de skæbnesvangre Fejlgreb, hvilket kort og godt skyldes den Omstændighed, at Storfinansens er den egentlige Magthaver.

Ingen kan derfor være i Tvivl om, at en fuldstændig Nyorientering i dansk Politik er paakrævet, og det store Spørgsmaal bliver derfor, hvordan den lader sig gennemføre.

Kan det lade sig gøre ved at følge Landstingsmand Hauchs Anvisning paa at følge Stemmeselens Vej alene, hvilket i Praksis vil sige: affinde sig med Forholdene og bøje Nakken?

Det er der sikkert ikke ret mange, der tror paa, fordi det nu engang ikke er Ret, men Magt der er det afgørende.

Det var denne Erkendelse, der kom til Udtryk paa Aarhusmødet i December 1938 gennem en Opfordring til alle Landmænd om at se bort fra gamle Stridigheder og sammen gaa ud i en afgørende

Kamp — politisk og erhvervsøkonomisk — for Landbrugets økonomiske Ligeret.

Kun et stærkt Bondeparti, der støtter sig til Landbrugets Kamporganisationer, og som — om det bliver nødvendig — vil sætte Magt bag Kravene, vil være i Stand til at gennemføre, eventuelt gennemtvinge, det politiske Systemskifte, der er Forudsætningen for en sund økonomisk og moralsk Udvikling for vort Land.

Erfaren Mand er god at gæste. Samme Dag, som Bondepartiet blev anmeldt paa Rigsdagen, nedlagde Svend Nielsen sit Mandat som Venstre-Folketingsmand og udsendte gennem R. B. en Erklæring, hvori det blandt andet hed: »Gennem mit Arbejde som Rigsdagsmand har jeg Gang paa Gang haft Lejlighed til at se, at Bønderne ingen betydende Indflydelse kan faa, saa længe de staar delt i en 5 à 6 forskellige Partier, som i Almindelighed modarbejder hinanden. En saadan Tilstand er en Ulykke for dansk Landbrug, og den kan kun ændres, hvis Bønderne samles i et enigt, stærkt og forhandlingsdygtigt Bondeparti, som vil arbejde i god Forstaaelse med Landbrugets Andelssammenslutninger. Det er min Overbevisning, at en saadan Samling er nødvendig, for at Bønderne kan naa frem til Ligeret og Ligestilling med andre Erhverv i vort Land, og derfor vil jeg tilraade Bønderne at samles om Bondepartiet.»

Naar en Mand som Svend Nielsen med sin rige Erfaring med sit Ord staar inde for Rigtigheden af det, han her siger, da vil det sikkert medføre, at mange, der før var vaklende og tvivlraadig, nu vil tage den afgørende Beslutning og slutte op paa den aktive og maaltbevidste Linje — den, som Bondepartiet er Udtryk for.

Samfundspolitik.

Socialdemokrater, Radikale, Venstre og Konservative, Retsforbundet og Kommunisterne, kappes om at indbilde Vælgerne, at det, de vil, er Samfundspolitik. Med den Udvikling, vi har sorgelig Erfaring for, har de 4 gamle Partier vist, at det, de forstod ved Samfundspolitik, var en Udplyndring af Landbruget, en Tilslidesættelse af de Arbejdsløse med en Monopolisering af store Dele af Byerhvervene, en Ophobning af Kapital paa enkelte Hænder, kort sagt: en decideret Klassepolitik til Fordel for visse Dele af Befolkningen.

Der er saaledes siden 1929 blevet 21 Millionærer færre indenfor Landbruget, men 73 flere indenfor andre Erhverv.

Retsforbundets bærende Idé om at lægge hele Skatten paa Landbruget og Grundejerne i Byerne er saa klassepræget som noget, og har da ogsaa hovedsageligt sin Tilslutning blandt de fastlønnede Klasser, der derved vilde slippe for at betale Skat.

Nej — der, hvor Skoen trykker samfundsmæssigt set, er hos Landbruget og de Landbruget tilknyttede Haandværkere og Købmænd samt hos de 150,000 Arbejdsløse; det er derfor Samfundets første Pligt at yde disse Grene af Befolkningen deres samfundsborgelige Ret, det er derfor kun den Politik, der vil dette, som med Rette kan kaldes Samfundspolitik.

Den socialdemokratiske Nationalekonom Knud Korst har for Aar tilbage udregnet, at Landbruget

havde afskediget 50,000 Arbejdere paa Grund af Landbrugets økonomiske Depression. Statsminister Stauning udtalte paa Socialdemokratiets 29. Kongres, at han ikke kunde forudse, at Landbruget vilde smide 50,000 Mand paa Gaden. Det er derfor fra allerhøjeste Side indenfor Regeringspartiets erkendt, hvad vi Gang paa Gang har fremhævet, at Landbruget, hvis det genvendt sin Betalingsevne, vilde have Beskæftigelse til ca. 50,000 mere end i Øjeblikket, og enhver, som kender lidt til dansk Landbrug, vil ogsaa vide, at næsten hver Landbrugs-ejendom trænger til Haandværkere ved Reparationer, Nyanskaffelser af Maskiner o. s. v., en Trang, der straks vil udløses i en mægtig indirekte Merbeskæftigelse hos Landbruget. Den samlede Merbeskæftigelse er allerede tidligere her i Bladet opgjort til 75—100,000.

Og hvad mere er, det er kun ad denne Vej, der er Mulighed for at faa de Arbejdsløse i Arbejde.

Derfor er en Bondepartiik i Bondelandet Danmark i Virkeligheden den eneste Politik, der med Rette kan gøre Krav paa Betegnelsen Samfundspolitik.

Landbruget kræver:

1. Landbrugets Forret til dets egen Valuta.
2. En effektiv Rentesænkning.
3. Ejendomsbeskatningens Nedsættelse i Forhold til Afkastningsevnen.
4. Fri Eksportret for Landbrugets naturlige Produktion.

Bondepartiets Genrejsningsforslag gaar ud paa:

1. Fri Handel med fremmed Valuta.
2. En Tvangskonvertering, hvorved Kreditforeningslaanene ændres til pari Laan til 3 % Rente og Hypotekforeningslaan til pari Laan til 3½ % Rente. Maksimumsrente paa 4½ % for kortfristede Laan og en Skat paa Aktieudbytter, saa disse herved afpasses efter det øvrige Renteniveau; Udbyttet af Skatten anvendes til Dækning af Rentetabel for de mindste Formueejere.
3. Nedsættelse af Ejendomsbeskatningen til Førkrigsniveauet og Loft over Fremtidens Ejendomsbeskatning.

De øvrige Partier:

Afviste Valuta- og Renteforslaget.

Resumé:

Da Bondepartiet foreslog Foranstaltninger, som kunde gøre Kornlovens Priser effektive, stemte de konservative imod.

Da vort Partis Forslag om Nedsættelse af Ejendomsbeskatningen til Førkrigsniveauet var afvist, frem-

Man stemmer paa Bondepartiet ved i Koldingkredsen at sætte X ved Navnet **NIELS SKØTT**
Ved Valgmandsvalget sætter man X ved Bogstav **F**, Bondepartiets Valgmænd.

Husk, Bondens Vel er Folkets Vel!

Kun stor Tilslutning til Bondepartiet kan vende Strømmen.

Derfor: Stem paa BONDEPARTIET!

satte Venstre Forslag om 20 Mill. Kr.s Lettelse i de faste Skatter, mod at overvælde dem paa Indkomstskatten; dette gik de Konservative imod.

Da Bondepartiet foreslog at gennemføre Mejeriernes Krav om en Smørordning, vilde hverken Konservative eller Venstre støtte dette.

Da Bondepartiet foreslog at yde Dækning for Driftstab ved Mund- og Klovesyge med 20 Kr. pr. voksent Kreatur, stemte baade Konservative og Venstre imod.

Baade Venstre og Konservative har fremsat deres egne Forslag om Valutalov og foreslaaet, at Nationalbanken skal fastsætte Kronekursen og Tvangsaflæring af Valutaen, imod vort Forslag om fri Valutahandel og Landbrugets Forret til sin egen Valuta.

Venstre har fremsat positive Forslag om at forhøje Renten for Landbruget baade i Gældssaneringsloven og i Grundforbedringsloven.

Det Afslag, som Statsradiofonien gav paa Transmission af Bondestævnet i Odense, var tiltraadt af alle de 4 Partiers Repræsentanter.

I 1936 havde **Hovedstaden** med Forstæder 23 pCt. af Befolkningen, men 52 pCt. af Befolkningens Indtægter.

Provinsbyerne havde ligeledes 23 pCt. af Befolkningen, og 24 pCt. af Befolkningens Indtægter.

Men **Landdistrikterne**, og heri er medregnet alle, som bor her, udgjorde 54 pCt. af Befolkningen, men havde kun 24 pCt. af Befolkningens Indtægter.

Har De som Landmand da længere noget Valg? Er De som Landkøbmand eller Landhaandværker længere i Tvivl?

Kan De som dansk Samfundsborger herefter stadig støtte den hidtidige uretfærdige Samfundsfordeling?

Nej — den, der virkelig retsindigt vil medvirke til en Samfundspolitik, der stiller alle Erhvervsgræne lige i økonomisk Henseende, der i Alvor vil værne om den danske Folkekirke og vort Lands Selvstændighed, og der i social Henseende bekender sig til den Opfattelse, at Pligt og Ret er to Sider af samme Sag, den Samfundsborger maa gaa imod den hidtidige Udvikling, som er gennemført ved Samarbejde mellem de 4 største Partier, og støtte **Bondepartiet**.

Det var et dybt alvorligt Spørgsmaal, der led fra de 800 jydsk Landmænd i Aarhus til de 62 Landmænd paa Rigsdagen om, hvorvidt de vilde frigøre sig fra de hidtidige partipolitiske Skel og samles i et Bondeparti, og de Partipolitikere, som satte Partipolitikken over alt andet og afviste Kravet, paatog sig et tungt Ansvar.

Ved Valget stilles imidlertid nu det samme alvorlige Spørgsmaal til Vælgerne selv, og de, der i Alvor vil gaa ind for en Samling af Landbruget i politisk Henseende, har da kun eet Sted at sætte Krydset.